

Notitie cijfers & feiten

Financiën van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt 2018

November 2019

Inhoud

1. Inleiding en werkwijze.....	2
2. Ontwikkeling ledenaantallen GKv-kerken.....	2
3. Inkomsten en uitgaven van de GKv-kerken.....	3
BIJLAGEN.....	5
Bijlage 1, inkomsten en uitgaven kerken.....	5
Bijlage 2, gemiddelde inkomsten vaste giften 2015-2018.....	6

1. Inleiding en werkwijze

Al jaren onderzoekt Steunpunt Kerkenwerk (SKW) de Cijfers & Feiten binnen de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv).

In deze notitie zijn de cijfers over de jaren 2013 en 2018 samengevat. Alle kerken zijn vanaf 2015 benaderd voor de [ANBI](#)-publicatieplicht. De vraag naar informatie voor Cijfers & Feiten werd hierbij gecombineerd.

Meer informatie?

Over de ANBI:

...op de website SKW: [\[link\]](#)

...op de website van GKv [\[link\]](#).

Cijfers en Feiten over eerdere jaren [\[link\]](#).

Vragen/suggesties?

info@steunpuntkerkenwerk.nl

of

www.steunpuntkerkenwerk.nl

2. Ontwikkeling ledenaantallen GKv-kerken

Het totaal aantal leden van de GKv-kerken steeg tot en met 2003. Vanaf 1997 daalde het aantal doopleden, vanaf 2011 daalde ook het aantal belijdende leden.

Tabel 1: Ontwikkeling aantal belijdende leden GKv-kerken

(per okt.)	aantal GKv-leden		index aantal leden	
	belijd.leden	totaal	(2003=100)	% belijd.leden
2018	75.170	114.471	90	65,7 %
2017	76.614	116.827	92	65,6 %
2016	77.438	118.406	93	65,4 %
2015	77.996	119.373	94	65,3 %
2014	78.670	120.688	95	65,2 %
2009	79.831	124.150	98	64,3 %
2003	79.438	126.949	100	62,5 %
1999	76.778	125.048	99	61,4 %
1994	72.063	120.712	95	59,7 %
1980	56.461	99.841	79	56,6 %
1970	44.928	84.899	67	52,9 %
1960	52.194	99.687	79	52,4 %
1950	48.112	91.714	72	52,5 %

3. Inkomsten en uitgaven van de GKv-kerken

Tabel 2: inkomsten en uitgaven GKv-kerken

Inkomsten kerken 2013 t/m 2018						
incl. zending/evangelisatie, excl. diaconie						
	2018	2017	2016	per belijdend lid		
				2015	2014	2013
VVB	558	544	543	540	525	520
rondgangen	17	17	19	20	17	17
collecten	63	65	66	70	71	72
giften/financ.acties	10	10	15	9	9	8
vaste giften	648	636	643	639	622	617
legaten	11	8	17	13	7	7
(zaal-)huur/consumpt.	24	24	23	22	22	21
ontvangen rente	-	1	2	3	4	5
classissteun	4	3	5	6	6	7
overig	16	21	27	20	8	12
totaal	703	693	717	703	669	669

Uitgaven kerken 2013 t/m 2018						
incl. zending/evangelisatie, excl. diaconie						
	2018	2017	2016	per belijdend lid		
				2015	2014	2013
predikant	220	217	217	214	219	218
emeritering	82	81	80	80	52	51
kerk.werker/catech.	24	20	19	18	17	16
totaal predikant	326	318	316	312	288	285
quota/zending/giften	88	89	91	92	97	98
koster	59	57	54	54	56	54
gebouwen	81	81	83	81	79	84
rente	16	17	21	23	25	27
bestemm. (reserv.)	25	32	38	26	25	25
overig	55	53	55	55	59	56
totaal exploitatie	650	647	658	643	629	629
financ.: afschr./afloss.	29	29	31	30	27	28
totaal	679	676	689	673	656	657

Overschot/tekort						
per belijdend lid	24	17	28	31	13	12
Overschot/tekort per ziel	15	11	18	20	9	7
<i>Gemiddeld in 5 jaar: 15</i>						

De inkomsten van de GKv-kerken volgden over het algemeen de economische omstandigheden. De inflatie was de afgelopen jaren hoger dan de ontwikkeling van de cao-lonen.

In 2013 en 2014 is een terugval te zien in de opbrengsten van de VVB. Dit komt globaal overeen met de maximale werkloosheid in Nederland in deze periode. Na enkele jaren met een afname van de koopkracht is vanaf 2014 weer een toename van de koopkracht te noteren.

In 2016 en 2017 stabiliseerde de opbrengst van de vaste giften (VVB, rondgangen, collecten en giften).

In 2018 is de gemiddelde opbrengst weer gestegen. Deze stijging is vooral te zien bij de VVB per belijdend lid (stijging 2,6 %). De gemiddelde opbrengst van de collecten vertoont al een aantal jaren een dalende lijn.

De gemiddelde stijging van de vaste giften per belijdend lid is vrijwel in het gehele land te zien: bij alle PS'n (Particuliere Synodes) was er in 2018 een stijging, terwijl er in 2017 nog bij drie van de vier een daling was.

Het aantal kerken dat financiële classissteun ontvangt vertoont een dalende lijn. In de jaren 2015-2016 waren dit ongeveer 20 kerken, in 2017 waren dit 17 kerken en in 2018 ontvingen 15 kerken classissteun.

Op het totaal van de inkomsten van alle GKv-kerken is de classissteun gemiddeld 0,5 %.

In de jaren 2013 t/m 2018 zijn de kosten voor de predikant (traktement en kostenvergoedingen) stabiel. Uiteraard zijn de traktementen met de reguliere salarisverhogingen in Nederland meegegaan. Deze stabilisatie van de gemiddelde kosten per belijdend lid wordt vooral veroorzaakt doordat het aantal dienstdoende predikanten is gedaald: van 258 predikanten in 2014 naar 232 predikanten in 2018).

Bij de GKv-kerken wordt uitgegaan van "vrij-wonen" voor de predikanten. De reguliere aanname voor de kosten van 'vrij-wonen' is 17,5 % van het bruto-traktement. Een deel van de onderhouds-/rente-/afschrijvingskosten van de kerk hoort dan eigenlijk bij traktementskosten van de predikant.

De bijdrage voor VSE ("pensioen"-kosten van predikanten) is in 2015 wel sterk gestegen. Dit om de financiën van de emeriteringskas op hetzelfde niveau te krijgen als ook bij andere kerkgenootschappen. Verder wordt dit anders in de toekomst met een dalend aantal GKv-leden een te hoge financiële last.

De inzet van betaalde kerkelijk werkers/catecheten vertoont elk jaar een stijgende lijn. Op deze wijze ontstaat meer diversiteit op de "werkvloer".

Ook in 2018 hadden alle GKv-kerken een financieel overschot van ongeveer € 2 miljoen. In 2017 was dit € 1,2 miljoen, in 2016 en 2015 was dit ook ongeveer € 2 miljoen.

Dit was een tekort of overschot nadat toevoegingen aan de 'reserveringen' zijn gedaan en 'aflossingen' betaald aan de bank.

Vanaf 2017 is het gehele beschikbare bedrag van spaargeld (vrij-beschikbaar en beschikbaar voor een doelbestemming) van alle plaatselijke GKv-kerken hoger dan de aangegane verplichtingen (hypotheek/leningen).

BIJLAGEN

Bijlage 1

Inkomsten en uitgaven kerken

Inkomsten kerken 2018 en 2017

incl. zending/evangelisatie, excl. diaconie
(in 2017 en 2018: 237 kerken)

	2018		per	per	2017		per	per
	x € 1.000	%	ziel	bel.lid.	x € 1.000	%	ziel	bel.lid
VVB	39.727	79%	366	558	39.543	79%	357	544
rondgangen	1.203	2%	11	17	1.253	3%	11	17
collecten	4.478	9%	41	63	4.723	9%	43	65
giften/financ.acties	751	2%	7	10	696	1%	6	10
vaste giften	46.159	92%	425	648	46.215	92%	417	636
legaten	790	2%	7	11	573	1%	5	8
(zaal-)huur/consumpt.	1.728	3%	16	24	1.732	3%	16	24
ontvangen rente	23	-%	-	-	56	-%	1	1
classissteun	256	1%	3	4	270	1%	2	3
overig	1.121	2%	10	16	1.526	3%	14	21
totaal	50.077	100%	461	703	50.372	100%	455	693

Uitgaven kerken 2018 en 2017

	2018		per	per	2017		per	per
	x € 1.000	%	ziel	bel.lid	x € 1.000	%	ziel	bel.lid
predikant	15.636	32%	144	220	15.766	32%	143	217
emeritering	5.867	12%	54	82	5.847	12%	53	81
kerk.werker/catech.	1.731	4%	16	24	1.468	3%	13	20
totaal predikant	23.234	48%	214	326	23.081	47%	209	318
quota/classiskst./giften	3.285	7%	30	46	3.441	7%	31	47
zending/missionaire proj.	2.979	6%	28	42	3.066	6%	28	42
koster	4.234	9%	39	59	4.138	8%	37	57
gebouwen	5.737	12%	53	81	5.855	12%	53	81
rente	1.148	2%	10	16	1.250	3%	11	17
bestemm. (reserv.)	1.752	4%	16	25	2.340	5%	21	32
overig	3.924	8%	36	55	3.860	8%	35	53
totaal exploitatie	46.293	96%	426	650	47.031	96%	425	647
financ.: afschr./afloss.	2.032	4%	19	29	2.092	4%	19	29
totaal	48.325	100%	445	679	49.123	100%	444	676
Overschot	1.750		16	24	1.249		11	17

Bijlage 2

Gemiddelde inkomsten vaste giften 2015-2018

	Aantal kerken	Aantal leden	Aantal belijd. leden	Vast.giften VVB-coll.'18	Ontvangsten VVB, rondg.,collecten, giften per belijd.lid				
PS en classis					2018	2017	2016	2015	15-->18
PS Noord									
Appingedam	7	2.351	1.595	941.040	590	573	597	588	2
Assen	12	6.340	4.043	2.633.514	651	624	651	643	8
Drachten	8	3.284	2.180	1.261.632	579	575	569	573	6
Groningen	8	4.858	3.458	2.072.228	599	585	618	593	6
Groote gast	8	4.393	2.864	1.673.281	584	583	544	547	38
Leeuwarden	6	2.021	1.286	859.774	669	645	628	609	59
Stadskanaal	4	1.184	835	456.723	547	573	588	607	-60
Warffum	9	3.174	2.003	1.229.845	614	600	605	614	0
Totaal PS Noord	62	27.605	18.264	11.128.037	609	596	604	598	11
PS Oost									
Enschede-Zutphen	9	4.654	3.224	1.945.159	603	601	617	625	-22
Hardenberg	8	4.815	3.132	1.916.899	612	625	642	606	6
Hoogeveen	6	2.962	1.937	1.186.532	613	607	593	585	28
Kampen	10	4.689	2.948	1.843.371	625	631	634	626	-1
Ommen	9	4.802	3.039	1.912.736	629	608	583	578	51
Zwolle	11	9.062	5.582	3.403.080	610	611	640	605	5
Totaal PS Oost	53	30.984	19.862	12.207.777	615	613	623	605	9
PS West									
Alkmaar-Haarlem	5	1.282	816	572.928	702	731	716	722	-20
Amersfoort	10	5.373	3.569	2.515.961	705	698	698	689	16
Amsterdam-Leiden	9	1.882	1.273	1.058.787	832	786	849	839	-7
Harderwijk	7	4.284	2.763	1.973.274	714	710	720	724	-10
Hatterum	7	3.399	2.246	1.402.632	625	591	614	653	-28
Hilversum	9	7.387	4.902	2.832.650	578	558	563	587	-9
Midden-Holland	11	4.217	2.764	2.055.643	744	736	721	714	30
Utrecht	9	2.707	1.795	1.294.967	721	662	623	659	62
Totaal PS West	67	30.531	20.128	13.706.843	681	662	666	677	4
PS Zuid									
Arnhem	9	4.294	2.765	1.868.861	676	662	675	657	19
Dordrecht-Gorinchem	10	3.513	2.262	1.545.800	683	680	681	669	14
Hoogvliet	6	1.739	1.162	893.477	769	732	700	706	63
Noord-Brabant - Limbu	11	2.450	1.593	1.343.784	844	761	738	745	99
Rotterdam	9	4.503	3.104	2.102.122	677	679	661	664	13
Zeeland	10	2977	2076	1.362.589	656	667	673	650	6
Totaal PS Zuid	55	19.476	12.962	9.116.633	703	689	679	678	25
Totaal	237	108.596	71.216	46.159.288	648	636	640	636	12